

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

DNR: LI2024/02351

Herkulesgatan 17

111 52 Stockholm

OBOS remissvar Boverkets rapport Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn (2024:26)

OBOS är en av Sveriges och Norges största bostadsutvecklare och ägs av 620 000 medlemmar. OBOS utvecklar bostäder, i både Norge och Sverige.

OBOS i Sverige har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på rubricerat betänkande. OBOS remissvar inleds med sammanfattande övergripande synpunkter därefter kommenteras OBOS enskilda ändringsförslag.

Övergripande synpunkter

OBOS tillstyrker i huvudsak Boverkets inriktning för att främja en mer cirkulär bygg- och fastighetssektor. Det är positivt att fokus läggs på styrmedel inom information, digitalisering och planeringsverktyg. Som en av Sveriges största bostadsutvecklare betonar vi dock vikten av att omställningen möjliggörs genom praktiskt tillämpbara, ekonomiskt genomförbara och tidsmässigt rimliga åtgärder i projektgenomförandet. OBOS lämnar följande sammanfattade ställningstaganden:

Kapitel 2. Förslag för en mer cirkulär bygg- och fastighetssektor

Förslag 1 - Utveckling av information och vägledning

OBOS tillstyrker förslagen med följande kommentarer:

Förslag 1a – Uppdrag att ta fram mer information och vägledning för omställningen i sektorn

OBOS välkomnar att arbetet kopplas till pågående regelverk som EU-taxonomin och annan hållbarhetslagstiftning. För att säkra relevans och effektivitet bör utvecklingen utgå från branschens pågående arbete med informationshantering, databaser och cirkulära affärsmodeller. Nationella verktyg måste förhålla sig tydligt till EU:s ramverk, så att synergier uppnås snarare än dubbelreglering.

Förslag 1b – Uppdrag att samordna arbetet med att ta fram mål och nationell strategi för omställningen i sektor

OBOS delar Boverkets bedömning att en samordnad strategi med tydliga, uppföljningsbara mål är viktig. Vi understryker vikten av att större aktörer med hög projektvolym, såsom

OBOS, bjuds in i processen för att formulera mål, indikatorer och strategier – för att säkerställa att dessa blir relevanta och genomförbara i praktiken.

Förslag 1c – Uppdrag om nya verktyg och metoder för att belysa nyttor och mervärden med åtgärder för cirkularitet

OBOS tillstyrker förslaget och anser att utvecklingen bör ske i nära samverkan med branschen. Flera aktörer, inklusive OBOS, arbetar redan med att ta fram affärsmodeller, verktyg och uppföljning för cirkulärt byggande – detta arbete bör tas tillvara för att undvika dubbelarbete och säkerställa relevans. OBOS är bland annat styrelserepresentant i det norska innovationsprojektet [Hovinbyen Sirkulær Oslo](#), som syftar till att utveckla modeller för resurseffektiv stadsomvandling. Projektet speglar i praktiken den typ av strategisk verktygsutveckling som Boverket nu föreslår. Exempelvis sker också samverkan inom branschen i [Framtidens design](#) som leds av RISE. Branschöverskridande sker samverkan i forskningsprofilen [GRACE vid Jönköping University](#).

Förslag 2 - Utveckling av klimatdeklarationer

OBOS tillstyrker förslag 2 om utveckling av klimatdeklarationer. Det är särskilt värdefullt med nationella jämförelsevärden för ombyggnad, men OBOS föreslår att bostadsutvecklare involveras tidigt i framtagandet av dessa för att säkerställa relevans och träffsäkerhet.

Förslag 3 – Digitaliseringsförslag

OBOS tillstyrker förslag 3 om digitalisering. Digital infrastruktur är en nyckel för cirkulär omställning. OBOS understryker behovet av branschsamverkan vid utveckling av öppna format, datamiljöer och kontrollsystem för att säkerställa praktisk användning i projekt.

OBOS affär bygger på att leverera funktioner och produkter som uppfyller krav och verifierad standard. Cirkularitet kan i relation till konsumentköplag, branschstandarder och garantikrav innebära motstridigheter som behöver analyseras vidare. För att cirkulär ekonomi ska fungera fullt ut krävs att marknaden för kvalitetssäkring av produkter och material utvecklas i takt med digitala system.

Förslag 4 – Resurshushållningsplan

OBOS tillstyrker förslag 4 om resurshushållningsplan, med förbehåll. OBOS föreslår att resurshushållningsplanen utvecklas som ett vägledande verktyg i tidiga skeden snarare än ett formellt kontrollkrav som riskerar att öka administration utan tydlig effekt.

OBOS instämmer i behovet av vägledning för att minska mängden byggavfall och öka återanvändningen av material. För att öka planens praktiska användbarhet föreslår OBOS att det i resurshushållningsplanen tydligt särskiljs mellan nyproduktion och ombyggnad, då dessa projekt har olika förutsättningar. Det bör också klargöras om material som identifieras för återbruk ska användas inom projektet eller tillföras externa återbrukshubbar. Sådana förtydliganden kan öka återbrukets genomslag utan att öka den administrativa bördan.

Kapitel 3 – Hur ett cirkulärt byggande kan främjas

OBOS efterlyser ekonomiska styrmedel. Rapporten identifierar korrekt att dagens regelverk missgynnar återbruk. OBOS föreslår att regeringen överväger förändringar av momsregler, ROT-avdrag och skatteincitament för att främja återbruk och cirkulära materialflöden.

Kapitel 4 – Kan PBL vara ett verktyg för cirkularitet?

OBOS tillstyrker förslag om att förtydliga kontrollplanen enligt PBL 10 kap. 6 §. OBOS stödjer att resurshushållning lyfts ut som en separat del, men avstyrker skärpta lagkrav om återbruk i bygglovsprocessen. OBOS ståndpunkt är att återbruk bör främjas genom vägledning, inte tvingande regler och här kan branschen gå före. OBOS ska själva deklarerar återbruksandel och återvinningsandel vid all nyproduktion (i ett så kallat cirkularitetsindex).

OBOS vill dock framhålla vikten av fortsatt flexibilitet för att möjliggöra nytänkande, särskilt vid ombyggnation. Det är också ett synsätt som kommunerna behöver för att kunna hantera frågor om cirkularitet i plan- och byggprocesser.

Behov av strategiskt arbete inom samhällsbyggandet för ökad cirkularitet i anläggnings- och infrastrukturprojekt

OBOS vill uppmärksamma att OBOS i Norge har lämnat inspel till *Klima- og miljødepartementets ekspertgruppe for virkemidler for å fremme sirkulære aktiviteter* genom medlemsorganisationen Grønn byggallianse. Det handlar om hur cirkulära principer även bör tillämpas i infrastrukturprojekt, med fokus på återbruk av material, effektiv masshantering och reglering som möjliggör användning av resurser som redan är i omlopp.

OBOS uppmanar Boverket att i sitt fortsatta arbete med cirkulär ekonomi beakta dessa behov även i svensk kontext. Särskilt viktigt är att:

- krav på återbrukskartläggning införs i tidiga skeden av infrastrukturprojekt,
- överskottsmassor ges möjlighet att användas som resurs på fler platser än där de grävts upp, samt
- kraven på massors användningsområden ses över för att möjliggöra mer återbruk.

EU:s mål om 70 procents materialåterbruk inom bygg- och anläggningssektorn gör det nödvändigt att även infrastrukturprojekt omfattas av framtida strategier för cirkularitet. OBOS står bakom en utveckling där befintliga anläggningar tas tillvara och restvärde nyttjas fullt ut. Boverket bör därför i kommande uppdrag och samverkan med andra myndigheter – såsom Naturvårdsverket – bidra till ett sammanhållet ramverk för cirkulär ekonomi i hela samhällsbyggnadssektorn.

Sammanfattningsvis anser OBOS att rapporten utgör ett konstruktivt steg i rätt riktning, men att förslagen bör omsättas i tydliga, praktiskt tillämpbara stödåtgärder i nära dialog med branschen.

Stockholm dag som ovan

OBOS i Sverige

Joakim Henriksson

Sofia Ljungdahl

Malin Svensson